

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїсти
Факультет № 6

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни **«ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»** обов'язкових
компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність

**за темою «Організація діяльності патрульної поліції. Досвід роботи
муніципальної поліції»**

Харків 2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 року №7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 року №7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 року №7

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики
Протокол від 18.08.2023 року №8.

Розробники:

1. Доцент кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук, доцент Голуб Микола Володимирович.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри адміністративного права і процесу факультету № 1 ХНУВС, кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І.Д.
2. Проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, доктор економічних наук, кандидат юридичних наук, доцент Микитась А.В.

План лекції

1. Правове регулювання діяльності патрульної поліції.
2. Поняття та основні завдання патрульної поліції.
3. Принципи діяльності патрульної поліції.
4. Функції патрульної поліції.
5. Діяльність Груп реагування патрульної поліції.
6. Досвід роботи муніципальної поліції.

Література:

Основна:

1. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2017. – 432 с.
3. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: загальна частина: навч. посібник / Кол. авт.; // за загал. редакцією д-ра юрид. наук, проф., С.М. Алфьорова. – Дніпропетровськ : 2014. – 216 с.
4. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: Навчальний посібник / за заг. ред.. Моїсєєва Є.М. / Сущенко В.Д., Олефір В.І., Константинов С.Ф. та ін. – К.: КНТ, 2008.–264 с.
5. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Мукоїда Р.В., Любчик В.Б., Пишна А.Г., Берендєєва А.І., Афонін Д.С. / за ред. Корнієнка М.В. Одеса: ОДУВС, 2021. 349 с.4.

Додаткова:

1. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Дисциплінарний статут Національної поліції України: закон України від 15.03.2018 №2337- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Про Національну поліцію: закон України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
5. Про безоплатну правову допомогу: закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
6. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1363-2011-п>.
7. Про охоронну діяльність: закон України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>.
8. Про джерела фінансування органів державної влади: закон України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/783-14>.
9. Про затвердження Положення про Національну поліцію України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL:

<http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248607704>.

10. Питання функціонування органів поліції охорони як територіальних органів Національної поліції та ліквідації деяких територіальних органів Міністерства внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2015 № 834. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/834-2015-%D0%BF>.

11. Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності: постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 937. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248634004>.

12. Про заходи щодо вдосконалення охорони об'єктів державної та інших форм власності: постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1993 № 615. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/615-93-%D0%BF>.

13. Про затвердження Положення про Департамент поліції охорони: наказ Національної поліції України від 06.11.2015 № 43.

14. Про дорожній рух: закон України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.

15. Положення Про патрульну службу: наказ МВС України від 02.07.2015 № 796.

16. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: Закон України від 22 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України.— 2005.— № 52.—Ст.565.

17. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: Наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395.

18. Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ Міністерства внутрішніх справ України 06.11.2015 № 1376. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>.

19. Інструкція з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-17/conv>.

20. Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 № 650. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17/conv>.

21. Про затвердження порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08.02.2019 № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

Текст лекції



1. Правове регулювання діяльності патрульної поліції.



У своїй діяльності патрульна поліція керується нормами **Конституції України**, насамперед ст. 3, відповідно до якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, який остання реалізує у тому числі через органи Національної поліції та патрульну поліцію зокрема. Кодекс України про адміністративні правопорушення визначає компетенцію органів Національної поліції, у тому числі патрульних поліцейських, щодо справ про адміністративні правопорушення, а також порядок розгляду ними таких справ. Наступним нормативно-правовим актом є **Закон України «Про Національну поліцію»**, який регламентує правові засади організації та діяльності Національної поліції взагалі та патрульної поліції зокрема, статус поліцейських, а також порядок проходження служби в поліції. У порівнянні з вищезазначеним законом **Положення про патрульну службу МВС**, затверджене **Наказом Міністерства внутрішніх справ України** від 02.07.2015 р. № 796, більш деталізоване та визначає завдання, основні напрями організації роботи, обов'язки і права саме працівників патрульної поліції. Важливим нормативно-правовим актом є **Положення про Департамент патрульної поліції**, затверджене **Наказом Національної поліції України** від 18.11.2015 р. № 96, оскільки організовує та здійснює контроль за діяльністю патрульної поліції, надає їм організаційно-методичну і практичну допомогу та здійснює інформаційно-аналітичне забезпечення керівництва Міністерства внутрішніх справ і органів державної влади про стан вирішення питань, що належать до компетенції Департаменту патрульної поліції. Низка нормативно-правових актів регламентують діяльність патрульної поліції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, а саме: – **Порядок тимчасового затримання та зберігання транспортних**

засобів на спеціальних майданчиках і стоянках, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1102; 189 – Порядок направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, і проведення такого огляду, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.12.2008 р. № 1103; – Порядок тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення, затверджений постановою Кабінету міністрів України від 17.12.2008 р. № 1086; – Інструкція з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.11.2015 р. № 1395; – Інструкція з організації діяльності підрозділів Державтоінспекції МВС України щодо контролю за наявністю у водіїв полісів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів та страхових сертифікатів «Зелена картка» при нагляді за дорожнім рухом, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29.11.2007 р. № 451; – Інструкція про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затверджена Спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 09.11.2015 року №1452. Не менш важливим нормативно-правовим документом є Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 р. № 1376, яка встановлює порядок оформлення в органах Національної поліції України, у тому числі в їх структурних підрозділах,

матеріалів про адміністративні правопорушення, порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також визначає порядок контролю за дотриманням законодавства під час оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, окрім правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

2.Поняття та завдання патрульної поліції.

Патрульна поліція України	
 ПОЛІЦІЯ	
Автомобіль патрульної поліції	
Загальна інформація:	
Тип:	патрульна поліція
Юрисдикція:	 Україна
Дата заснування:	4 липня 2015

Відомство-попередник:	Патрульно-постова служба міліції
Структура:	
Начальник департаменту патрульної поліції:	 Підполковник поліції Євгеній Жуков
Керівна організація:	 Національна поліція
Кількість співробітників:	близько 10 000 ^[1]
Штаб-квартира:	03680, м. Київ , вул. Народного Ополчення, 9  50.41729105° пн. ш. 30.45638278° сх. д.
Веб-сайт:	
patrol.police.gov.ua	

Патрульна поліція — підрозділ **Національної поліції України**, що здійснює цілодобове патрулювання вулиць, а також першим реагує на виклики за екстреним номером 102. Має за мету забезпечення публічного порядку і безпеки, захисту прав громадян, а також безпеки дорожнього руху.

Відбір і створення

Створення нової поліції вважається найбільш успішною реформою 2015 року в Україні. Майбутні патрульні поліціанти пройшли прозорий відбір із комісійними співбесідами, у складі комісій обов'язково були представники громадськості. Була спеціально створена навчальна програма, залучено

професійних викладачів і тренерів, навчання відбувалось із застосуванням інтерактивних методик.

Особовий склад патрульної служби у Києві прийняв присягу і вийшов на перше чергування 4 липня 2015.

Завдання

- забезпечення публічного порядку та безпеки, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень;
- забезпечення безпеки дорожнього руху, організація контролю за додержанням законів, інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху, а також удосконалення регулювання дорожнього руху з метою забезпечення його безпеки;
- надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Права поліцейських патрульної поліції

- вимагати від всіх осіб дотримання публічної порядку та безпеки, прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; вимагати припинення вчинення правопорушень;
- вимагати пред'явлення документів, що посвідчують особу, та (або) документів, що підтверджують відповідне право особи;
- зупиняти транспортні засоби у передбачених законом випадках;

- здійснювати в установленому законодавством порядку особистий огляд, огляд речей і документів, транспортного засобу і вантажу, а також проникати до житла чи іншого володіння особи;
- вилучати в осіб предмети і речі, заборонені або обмежені в обігу, а також документи з ознаками підробки;
- оглядати та вилучати зброю, спеціальні засоби, боєприпаси, що знаходяться у фізичних та юридичних осіб, у встановлених законом випадках;
- застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю у випадках і в порядку, передбачених законодавством;
- при здійсненні патрулювання на транспортному засобі включати спеціальні світлові, звукові сигнали, а також, у випадках службової необхідності, відступати від правил дорожнього руху;
- тимчасово обмежити або заборонити доступ особам до визначеної території або об'єктів, якщо це необхідно для забезпечення публічного порядку та публічної безпеки, охорони життя і здоров'я людей, охорони місця події, проведення слідчих дій;
- обмежувати або забороняти у визначених законом випадках рух і перебування транспортних засобів і громадян на окремих ділянках вулиць і автомобільних доріг;
- технічні засоби та технічні прилади (в тому числі, відеокамери і відеореєстратори) для виявлення і фіксації правопорушень, спілкування з громадянами;
- затримувати осіб за передбачених законом підстав і в спосіб, та здійснювати їх доставлення до підрозділів Національної поліції;

- затримувати та організовувати доставлення транспортних засобів для тимчасового зберігання;
- патрульні поліцейські мають інші права, передбачені законодавством.

3. Принципи діяльності патрульної поліції.

Принципи діяльності патрульної поліції можна визначити як основні засади роботи співробітників патрульної поліції, на основі яких ними здійснюється виконання своїх службових обов'язків. Принципи роботи Національної поліції умовно можна поділити на загальні та спеціальні: на основі загальних принципів здійснюється функціонування усіх структурних підрозділів Національної поліції, а спеціальні принципи діяльності властиві лише окремим з них.

Загальні принципи діяльності патрульної поліції визначені в розділі II Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII, серед яких:

- 1) принцип верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави;
- 2) принцип дотримання прав і свобод людини під час виконання співробітниками патрульної поліції своїх службових обов'язків проявляється в безумовному дотриманні прав і свобод людини, а їх обмеження допускається тільки на підставах та в порядку, передбачених чинним законодавством, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції;
- 3) принцип законності означає те, що поліцейський патрульної поліції повинен діяти виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені чинним законодавством України;

4) принцип відкритості та прозорості полягає в забезпеченні постійного інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку;

5) принцип політичної нейтральності регламентує абсолютну незалежність поліцейського від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань, а також наголошує на необхідності забезпечення захисту прав та свобод людини незалежно від політичних переконань та партійної належності;

6) принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства полягає у тому, що у своїй роботі поліцейські патрульної поліції повинні співпрацювати на засадах партнерства спрямовувати власну діяльність на задоволення населення, а також враховувати специфіку регіону та проблеми територіальних громад;

7) принцип безперервності розкривається через безперервне та цілодобове виконання своїх завдань, кожна особа має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліцейського, а останній не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань з посиленням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня.

До спеціальних принципів слід віднести такі:

1) принцип гласності пов'язаний із загальним принципом відкритості та прозорості, він полягає в забезпечення відкритості діяльності патрульної поліції, у тому числі під час її взаємодії з населенням;

2) принцип конфіденційності полягає у нерозголошенні відомостей, які можуть зашкодити виконанню завдань, поставлених перед поліцейськими, а також тієї інформації, яка не підлягає розголошенню відповідно до чинного законодавства;

3) принцип професіоналізму відображається у високій теоретичній та практичній підготовці працівників патрульної поліції;

4) принцип добровільності має місце при залученні громадян до співробітництва з працівниками патрульної поліції у межах і на основі законодавства, оскільки така взаємодія з боку громадян повинна бути добровільною;

5) принцип постійного врахування суспільної думки впливає з критеріїв оцінки ефективності діяльності патрульної поліції, основним з яких є рівень довіри населення до поліцейського, а також основним із завданням поліції є охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави.

4. Функції патрульної поліції.

Функції патрульної поліції впливають із покладених на неї завдань, до них слід віднести:

1) цілодобове патрулювання території обслуговування з метою забезпечення належної охорони громадського порядку, громадської безпеки та контролю за дотриманням правил дорожнього руху, забезпечення його безпеки. У разі необхідності здійснення регулювання дорожнього руху;

2) перше реагування на повідомлення про правопорушення, надання невідкладної допомоги; своєчасне реагування на повідомлення про вчинення правопорушень, а також з метою надання допомоги громадянам; 3) у разі необхідності надання невідкладної допомоги потерпілим від нещасних

випадків, правопорушень, аварій, пожеж та інших надзвичайних ситуацій до прибуття на місце компетентних служб;

4) самостійне виявлення правопорушень під час патрулювання та в інших випадках, передбачених законодавством, звернення уваги на правопорушення з метою їх запобігання, припинення, документування і притягнення винних до відповідальності;

5) припинення виявлених кримінальних та адміністративних правопорушень;

6) розгляд справ про адміністративні правопорушення і застосування заходів адміністративного впливу, у тому числі поліцейських заходів до правопорушників;

7) затримання правопорушників та доставлення їх до органів (підрозділів) поліції;

8) охорону місця події;

9) співпрацю з іншими структурними підрозділами органів поліції;

10) постійну співпрацю з населенням та громадськими організаціями з метою підвищення рівня публічної безпеки, запобігання вчиненню правопорушень та встановлення довірливих відносин між поліцією та населенням;

11) виконання інших повноважень, передбачених нормативноправовими актами Міністерствами внутрішніх справ України.

**Взаємодія із суспільством, іншими органами, службами і
підрозділами**

1. Патрульна поліція під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з органами та підрозділами Національної поліції та іншими правоохоронними органами системи Міністерства внутрішніх справ України.

Така взаємодія спрямована на вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням громадського порядку і безпеки, запобігання вчиненню правопорушень, зниження рівня злочинності.

2. Діяльність патрульної поліції здійснюється на засадах партнерства з фізичними та юридичними особами та організаціями з метою вирішення проблем та підвищення довіри до органів НПУ.

Комплектування патрульної поліції

Особовий склад комплектується відповідно до [Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів Української РСР від 29 липня 1991 року № 114 (поточна редакція від 08.06.2022р.), відповідних положень, що регламентують діяльність підрозділів ПП НП України, та інших нормативно-правових актів.

Обов'язки працівників патрульної поліції

1. При виконанні службових обов'язків працівник патрульної поліції зобов'язаний:

- 1) поважати і не порушувати права та свободи людини і громадянина;
- 2) обмежувати права і свободи людини лише в спосіб та у випадках, що встановлені законом;
- 3) звертаючись до людини, привітатися, прикласти праву руку до головного убору, назвати своє прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення, надавши можливість ознайомитися з викладеною в ньому інформацією, при цьому не випускати його з рук;
- 4) під час спілкування з особою чітко дотримуватися норм службової етики;

- 5) попередити водіїв транспортних засобів про небезпеку, що виникла на шляху їх руху, та вжити заходів для їх усунення;
- 6) у разі отримання інформації про можливе вчинення правопорушення негайно інформувати безпосереднього керівника, чергового та/або службу моніторингу і вжити всіх передбачених законом заходів для його запобігання;
- 7) надавати допомогу особам, які постраждали від правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їх життя та здоров'я;
- 8) під час проведення ремонтно-будівельних та інших видів робіт на вулицях і дорогах забезпечувати оптимізацію дорожнього руху і контролювати дотримання правил безпеки дорожнього руху;
- 9) за можливості надати допомогу водію в разі несправності його транспортного засобу;
- 10) виконувати інші обов'язки відповідно до законодавства, в тому числі нормативно-правових актів НПУ.

2. Працівникові патрульної поліції заборонено:

- 1) порушувати правила дорожнього руху та правила благоустрою, якщо це не пов'язано з необхідністю виконання службової діяльності;
- 2) спілкуватися з людьми, перебуваючи в службовому транспортному засобі;
- 3) давати вказівки чи побажання учасникам дорожнього руху незрозумілими жестами, використовувати гучномовець або спеціальні сигнали не за призначенням;
- 4) виявляти неповагу чи недоброзичливість до громадян;
- 5) інше, що передбачено законодавством, у тому числі нормативно-правовими актами НПУ.

Правовий захист працівників патрульної поліції

1. Працівник патрульної поліції під час виконання своїх службових обов'язків є представником державної влади.
2. Ніхто не має права втручатися в його професійну діяльність, за винятком випадків, передбачених законодавством.
3. При виконанні службових обов'язків працівник патрульної поліції керується законодавством.

Організація діяльності патрульної поліції

1. Організацію діяльності, контроль за діяльністю патрульної поліції здійснює начальник Департаменту патрульної поліції Національної поліції України. Права та обов'язки начальника ДПП НПУ визначаються відповідним Положенням.
2. Начальник патрульної поліції в межах повноважень, на основі та на виконання чинного законодавства видає накази організаційно-розпорядчого характеру і приймає рішення, організовує та контролює їх виконання.

5. Діяльність Груп реагування патрульної поліції.

На території районів, міст, районів у містах, де не створено підрозділи патрульної поліції Департаменту патрульної поліції Національної поліції України, поліцейські послуги надаються територіальними (відокремленими) підрозділами головних управлінь Національної поліції в областях, які функціонують за новою структурною побудовою. Вона ґрунтується на створенні в районних управліннях (відділах) поліції, відділах (відділеннях) поліції у складі районних управлінь (відділів) поліції, відділах поліцейської діяльності відділів (секторів) реагування патрульної поліції (підрозділи реагування патрульної поліції), до складу яких входять групи реагування патрульної поліції.

Загальне керівництво підрозділами реагування патрульної поліції здійснює заступник начальника відповідного районного управління (відділу) поліції з превентивної діяльності або особа, яка виконує його обов'язки.

Під час розгляду цього питання ми будемо використовувати спеціальні терміни та поняття, зміст яких наведено нижче:

група реагування патрульної поліції (далі – ГРПП) - наряд патрульної поліції у складі не менше двох поліцейських, які в зоні оперативного реагування виконують завдання із забезпечення публічної безпеки і порядку, взаємодії з населенням, безпеки дорожнього руху, запобігання правопорушенням або подіям та їх припинення, оперативного реагування на них. До складу ГРПП призначається не менше двох поліцейських (зазвичай інспектор та поліцейський) та визначається старший наряду;

зона оперативного реагування наряду поліції

територія обслуговування, яка закріплена в системі ІПП за конкретними нарядами поліції. Зони визначаються керівництвом територіальних органів (підрозділів) поліції та затверджуються наказом;

інформаційно-телекомунікаційна система «Інформаційний портал Національної поліції України» (далі — система ІПП) — сукупність технічних і програмних засобів, призначених для обробки відомостей, що утворюються у процесі діяльності Національної поліції України та її інформаційно-аналітичного забезпечення. Система ІПП є функціональною підсистемою єдиної інформаційної системи МВС;

наряд поліції — ГРПП, наряди патрульної поліції, поліції охорони, поліції особливого призначення, слідчо-оперативні групи, дільничні офіцери поліції, інші сформовані наряди (у тому числі спільні наряди поліцейських різних підрозділів) у складі не менше двох поліцейських, які в зоні оперативного реагування виконують завдання із забезпечення публічної безпеки і порядку, взаємодії з населенням, безпеки дорожнього руху, запобігання правопорушенням або подіям та їх припинення, оперативного реагування на них;

оперативне реагування скоординовані дії чергової служби, нарядів патрульної поліції, ГРПП та інших нарядів, спрямовані на організацію невідкладного прибуття працівників поліції до заявника або на вказане місце події з метою припинення правопорушення, установлення особи та затримання ймовірного правопорушника, збереження слідів злочину, а також надання допомоги потерпілим особам у межах повноважень поліції;

превентивна та профілактична робота ГРПП – діяльність, передбачена законодавством України, що спрямована на запобігання кримінальним та іншим правопорушенням, перевірку дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають на превентивному обліку, здійснення поліцейського піклування;

службове завдання — сформований у підсистемі системи ПНП перелік додаткових завдань для ГРПП із зазначенням термінів їх виконання, зокрема щодо проведення на території обслуговування превентивних заходів з метою запобігання вчиненню правопорушень, забезпечення публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху, перевірки місць масового скупчення людей, осіб, які перебувають на профілактичних обліках підрозділів поліції;

слідчо-оперативна група (далі - СОГ) - організаційна форма взаємодії слідчих (дознавачів), працівників оперативних та інших підрозділів поліції з метою виявлення, фіксації, вилучення слідів кримінального правопорушення, речових доказів, установлення свідків та потерпілих, установлення осіб, які його вчинили, з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження;

Безпосередньо з'ясування необхідності визначення основних напрямків роботи ГРПП проводиться на підставі аналізу стану криміногенної ситуації щодо публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху та ефективності поліцейської діяльності загалом. За результатами аналізу та пропозицій

відділів (секторів) реагування патрульної поліції відділів (відділень) поліції у складі районних управлінь (відділів) поліції, В(С)ПД вносять необхідні зміни до дислокацій (розстановки) ГРПП. Аналізуються причини та умови, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, дорожньо-транспортних пригод, ужиття заходів з їх усунення. Проводиться розстановка ГРПП у затверджених зонах оперативного реагування на підставі аналізу стану криміногенної ситуації, причин та умов, що призводять до вчинення правопорушень, та з урахуванням щотижневих графіків несення служби поліцейськими ГРПП, яку подають на затвердження керівнику РУ(В)П або особі, яка виконує його обов'язки. Копія розстановки засобами електронного зв'язку надсилається до диспетчерської служби УОАЗОР.

Сектори реагування патрульної поліції відділів (відділень) поліції, відділів поліцейської діяльності у складі РУ(В)П (далі — СРПП ВП) своєю службовою діяльністю здійснюють через В(С)РПП РУ(В)П та в безпосередній взаємодії з ними. У межах компетенції на території обслуговування здійснюють:

- 1) координацію діяльності відділів (секторів) реагування патрульної поліції відділів (відділень) поліції у складі районних управлінь (відділів) та В(С)ПД з питань організації роботи ГРПП;
- 2) у взаємодії з підрозділами управлінь організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування ГУНП (далі – УОАЗОР) керівництво та контроль за роботою ГРПП, зокрема щодо своєчасного та належного реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або інші події, надання їм практичної та організаційної допомоги у повсякденній службовій діяльності, у тому числі з питань попередження та виявлення правопорушень, співпраці з населенням та громадськими формуваннями в забезпеченні правопорядку;

- 3) аналіз стану криміногенної ситуації щодо публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху та ефективності поліцейської діяльності загалом. За результатами аналізу та пропозицій відділів (секторів) реагування патрульної поліції відділів (відділень) поліції у складі районних управлінь (відділів) поліції, В(С)ПД вносять необхідні зміни до дислокацій (розстановки) ГРПП;
- 4) аналіз причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень, дорожньо-транспортних пригод, ужиття заходів з їх усунення;
- 5) розстановку ГРПП у затверджених зонах оперативного реагування на підставі аналізу стану криміногенної ситуації, причин та умов, що призводять до вчинення правопорушень, та з урахуванням щотижневих графіків несення служби поліцейськими ГРПП, яку подають на затвердження керівнику РУ(В)П або особі, яка виконує його обов'язки. Копія розстановки засобами електронного зв'язку надсилається до диспетчерської служби УОАЗОР;
- 6) контроль за своєчасним та достовірним унесенням до системи ІППІ відомостей про ГРПП, що заступають на чергування;
- 7) постійний моніторинг роботи ГРПП за допомогою можливостей системи ІППІ, перевіряючи при цьому інформацію, що інформацію, що надходить із планшетних пристроїв (трек маршруту та місце перебування наряду, отримання ним завдання, підтвердження прибуття та виконання завдання, використання та поповнення баз даних тощо);
- 8) проведення перевірок несення служби ГРПП за погодженням з керівництвом РУ(В)П;
- 9) у межах компетенції контроль за правильністю та якістю оформлення поліцейськими ГРПП матеріалів про адміністративні правопорушення. Взаємодіють із сектором адміністративної практики РУ(В)П з цих питань;

- 10) проведення превентивних заходів, спрямованих на запобігання вчиненню правопорушень, зокрема шляхом планування та створення службових завдань для ГРПП. Аналізують і контролюють їх виконання, стежать за заповненням електронних рапортів;
- 11) підготовку поліцейських ГРПП до несення служби та беруть участь у проведенні інструктажів перед заступанням на чергування;
- 12) взаємодію з іншими правоохоронними органами, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями з питань підтримання публічної безпеки і порядку, забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності, превентивної та профілактичної діяльності;
- 13) контроль за належним використанням поліцейськими ГРПП засобів зв'язку, технічних засобів та службового автотранспорту, їх зберіганням;
- 14) розгляд звернень і запитів громадян, народних депутатів України, підприємств, установ та організацій, адвокатських запитів і запитів на інформацію;
- 15) узагальнення й аналіз стану матеріально-технічного забезпечення ГРПП та надання пропозицій керівництву РУ(В)П щодо його покращення.

Також Сектори реагування патрульної поліції відділів (відділень) поліції на території обслуговування здійснюють:

- 1) безпосереднє керівництво і контроль за роботою ГРПП, ефективністю їх діяльності у сфері превенції правопорушень, співпрацею з населенням та громадськими формуваннями в забезпеченні правопорядку;
- 2) підтримання сил і засобів у постійній готовності до реагування на правопорушення або події, зв'язок із залученими до патрулювання ГРПП;

- 3) аналіз стану криміногенної ситуації на території обслуговування щодо публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху та ефективності поліцейської діяльності загалом. За результатами надають пропозиції до В(С)РПП РУ(В)П щодо необхідності внесення змін до дислокацій (розстановки) ГРПП;
- 4) унесення до системи ІППП відомостей згідно із затвердженою керівником РУ(В)П або особою, яка виконує його обов'язки, розстановкою ГРПП перед заступанням їх на службу. У разі погіршення криміногенної ситуації до несення служби можуть долучати додаткові наряди поліції за рішенням керівника РУ(В)П;
- 5) участь у проведенні інструктажів ГРПП, які заступають патрулювання;
- 6) постійний моніторинг роботи ГРПП за допомогою можливостей системи ІППП, перевіряючи при цьому інформацію, що надходить із планшетних пристроїв (трек маршруту та місце перебування наряду, отримання ним завдання, підтвердження прибуття та виконання завдання, використання та поповнення баз даних тощо);
- 7) аналіз роботи ГРПП стосовно забезпечення публічної безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху, уживають заходів щодо підвищення її ефективності;
- 8) контроль за ефективним використанням засобів зв'язку, технічних засобів та службового автотранспорту, їх належним зберіганням;
- 9) проведення перевірок несення служби ГРПП під час їх патрулювання на території обслуговування.

Організація реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події .

1. ГРПП цілодобово забезпечують оперативне реагування повідомлення про правопорушення або події шляхом патрулювання в зоні оперативного реагування з використанням службового транспорту.

2. З метою отримання завдань для реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події ГРПП забезпечуються планшетними пристроями з програмним забезпеченням системи ІПП.

У разі технічної несправності системи ІПП або планшетних пристроїв направлення ГРПП та керування ними здійснюються оперативним черговим за вказівкою диспетчера за допомогою інших видів зв'язку.

3. Забороняється залучати ГРПП до патрулювання (несення служби) без логістичних пристроїв.

4. Орієнтовний час прибуття ГРПП на місце події з моменту призначення для реагування на правопорушення або подію (з урахуванням середньої швидкості руху автомобіля 40 - 50 км/год) складає:

1) у межах міста:

до 7 хвилин при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування; до 10 хвилин якщо залучено наряд з іншої (сусідньої) зони обслуговування;

2) у сільській місцевості: до 20 хвилин — при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування;

до 40 хвилин якщо задіяно наряд з іншої ділянки, визначеної для несення служби (зона оперативного реагування наряду поліції).

5. У разі ускладнення погодних умов, дорожньої обстановки та особливостей місцевості або виникнення інших непередбачуваних обставин загальний строк прибуття ГРПП на місце вчинення правопорушення або події не повинен перевищувати часу, мінімально необхідного для подолання відстані від місця дислокації ГРПП до місця події.

6. Після отримання від диспетчера (оперативного чергового) завдання про здійснення реагування на правопорушення або подію ГРПП (поліцейські) невідкладно прибуває на місце події (або інше визначене диспетчером чи оперативним черговим місце) та залежно від його обставин:

- 1) на планшетному пристрої в системі ІПНП проставляє відповідні відмітки про прийняття виклику та прибуття на місце події. Проставлення в логістичному пристрої відмітки «Прибув» здійснюється виключно після прибуття (під час перебування) на місце події;
- 2) уживає заходів для припинення правопорушення (події), установлення потерпілих осіб, свідків та очевидців події, затримання осіб, причетних до його вчинення, а також надання допомоги особам, що її потребують;
- 3) установлює осіб, які потребують допомоги, викликає швидку медичну допомогу (або інші служби екстреної допомоги), до прибуття якої вживає невідкладні дії, спрямовані на врятування та збереження життя людини;
- 4) установлює заявника та/або потерпілого, свідків і очевидців правопорушення, у яких з'ясовує обставини правопорушення (події), кількість правопорушників, їх прикмети, наявність у них зброї (інших знарядь та засобів злочину), напрямок їх зникнення, а також іншу інформацію, що має значення для встановлення та затримання осіб, причетних до їх учинення;
- 5) своєчасно доповідає диспетчерові (оперативному черговому) про результати вжитих заходів, наявну інформацію стосовно правопорушників (їх кількість та прикмети, напрямок їх відходу або місця можливого перебування, наявність у них автотранспорту, зброї, інших знарядь і засобів злочину тощо), які зникли (втекли) з місця події (уникли затримання), а також назви та опис майна, яким вони заволоділи (у разі вчинені майнових злочинів);
- 6) здійснює охорону місця події (як правило, це здійснюється ГРПП, яка перша прибула на місце події), збереження обстановки, речових доказів,

слідів та унеможливлення їх знищення сторонніми особами (за необхідності місце події огороджується спеціальною стрічкою);

7) візуально обстежує район (місцевість, територію) вчиненого правопорушення (події) з метою виявлення загублених, викинутих правопорушниками знарядь та засобів злочину, інших предметів і речей (у тому числі викрадених);

8) установлює наявність на місці події та за маршрутом відходу правопорушників систем відеоспостереження, здійснює (за можливості) перегляд інформації, зафіксованої ними;

9) здійснює у визначеному порядку перевірку документів, а поверхневу перевірку осіб, які за прикметами або іншими ознаками можуть бути причетні до вчинення правопорушення (події);

10) відпрацьовує місця перебування осіб, схильних до вчинення правопорушень, а також можливого збуту викрадених речей (у разі вчинення майнових злочинів);

11) переслідує та затримує осіб, причетних до правопорушення (події);

12) виконує доручення слідчого в межах своїх повноважень;

13) уживає інших заходів, спрямованих на встановлення та затримання підозрюваних осіб, а також отримання інформації, яка може бути використана для викриття їх у вчиненні правопорушення (події).

7. У разі відсутності (несправності) у наряді поліції планшетного пристрою, нестійкого рухомого (мобільного) зв'язку всі відмітки в системі ІПП про «призначення», «прийняття», «прибуття» та «виконання» завдання, іншу необхідну інформацію за результатами реагування на правопорушення або події вносить диспетчер (оперативний черговий).

8. При отриманні нарядом поліції, який відпрацьовує ВИКЛИК некримінального характеру (або з незначним ступенем суспільної небезпеки), завдання щодо здійснення реагування на правопорушення (подію) кримінального характеру або внаслідок учинення якого можуть настати тяжкі наслідки, поліцейські невідкладно:

- 1) пояснюють громадянам причину переривання обслуговування їх повідомлення та отримують від них необхідні контактні дані;
- 2) здійснюють визначені диспетчером (оперативними черговим) заходи з установлення та затримання осіб, які їх учинили;
- 3) за рішенням диспетчера (оперативного чергового) повертаються для доопрацювання попереднього повідомлення або виконують інше завдання.

9. Після завершення реагування на правопорушення (події) наряд поліції допомогою логістичного пристрою (з відповідним програмним забезпеченням, інтегрованим в ПНП) в системі ПНП проставляє відмітку про закінчення обслуговування виклику та складає електронний рапорт, у якому зазначає відомості про:

- 1) заявників, очевидців правопорушення та осіб, які постраждали від їх учинення;
- 2) результати обстеження території за можливим напрямком відходу правопорушників з метою виявлення загублених, викинутих ними знарядь та засобів злочину, інших предметів і речей, у тому числі викрадених;
- 3) місця (адреси) розташування за маршрутом відходу правопорушників систем відеоспостереження та результати перегляду інформації, зафіксованої ними;
- 4) перевірених підозрілих осіб, які перебували в місцях учинення правопорушення;

5) відпрацювання місць можливого перебування осіб, схильних до вчинення правопорушень, а також можливого збуту викрадених речей (у разі вчинення майнових злочинів);

6) осіб, причетних до правопорушення (подій) (персональні дані та місце проживання в разі їх установлення; кількість та прикмети тощо);

7) назви та опис викрадених речей;

8) установлення інших обставин подій, що мають значення ДЛІА встановлення та викриття осіб, причетних до правопорушення (події).

10. У разі реагування на правопорушення або подію, які не містять ознак злочину, невідкладно забезпечують збирання необхідних матеріалів перевірки.

11. Якщо заяви та повідомлення про правопорушення або події не потребують додаткової перевірки, за наявності планшетного пристрою поліцейський ГРПП вносить до системи ІПНП відомості про обставини події, ужиті заходи та зазначає, що звернення розглянуто на місці або відомості про подію не підтвердилися.

12. З'ясовують у заявника (потерпілого) абонентський номер телефону та адресу електронної пошти, а також зручний для нього спосіб отримання відповіді про результати розгляду його заяви чи повідомлення.

13. За оперативність прибуття ГРПП на місце події та результати роботи відповідає старший наряду.

14. Під час несення служби поліцейським у складі ГРПП забороняється:

1) відключати датчики систем GPS-навігації, установлені на службових транспортних засобах, а також геолокацію на планшетних пристроях, вносити зміни до налаштувань логістичних пристроїв;

- 2) самовільно, без дозволу диспетчера УОАЗОР (оперативного чергового РУ(В)П) залишати зону оперативного реагування;
- 3) тривалий час (понад годину), крім випадків виконання завдань диспетчера чи службового завдання, перебувати в підрозділах поліції або на окремих ділянках доріг;
- 4) залишати без нагляду в службовому транспортному засобі затриманих осіб, вогнепальну, у тому числі автоматичну зброю;
- 5) самотійно створювати службові завдання.

Превентивна та профілактична діяльність ГРПП

1. Превентивна та профілактична діяльність ГРПП, спрямована на запобігання вчиненню правопорушень, здійснюється як самотійно, так і разом з іншими підрозділами Національної поліції, у тому числі з дільничними офіцерами поліції та/або поліцейськими офіцерами громади.
2. Під час патрулювання поліцейські ГРПП у межах своїх повноважень застосовують превентивні заходи стосовно осіб, які схильні до вчинення правопорушень та/або перебувають на превентивних обліках поліції з метою запобігання вчиненню ними кримінальних та адміністративних правопорушень.
3. На підставі аналізу криміногенної ситуації, з урахуванням графіка відпрацювань підоблікових осіб, запланованих масових заходів та іншої інформації в ІП «Службове завдання» системи ІППІ для ГРПП створюється службове завдання із зазначенням чітких завдань і термінів їх виконання.
4. Службові завдання формуються за наявності аргументованих підстав для проведення відповідних перевірок та заходів.

5. Сформовані службові завдання погоджуються заступником начальника районного управління (відділу) поліції з превентивної діяльності до 18.00 доби, що передує датам виконання.

6. При погодженні завдань на поточну добу пріоритет (першочерговість) визначається в такому порядку:

1) публічна безпека («Охорона публічної безпеки та порядку», «Охорона місця події», «Охорона публічної безпеки та порядку в дошкільних та освітніх закладах», «Участь у проведенні відпрацювань (операцій)»);

2) безпека дорожнього руху («Превентивні заходи у сфері безпеки дорожнього руху»);

3) профілактичні

заходи

(превентивні) та контрольно-наглядові (перевірки адмінпіднаглядних, сімейних кривдників, дітей-правопорушників (кривдників));

4) заходи, спрямовані на співпрацю з іншими підрозділами та населенням («Community policing», «Конвоювання», «Супровід»).

7. Службові завдання надаються ГРПП у межах зони оперативного реагування.

8. Порядок виконання службових завдань за допомогою логістичного пристрою здійснюється аналогічно викликам служби «102».

9. Для якісного виконання завдання ГРПП необхідно сформулювати змістовний електронний рапорт з наданням відомостей про проведені заходи, обов'язковим заповненням розділів «Дія», «Особа», «Річ», додаванням фото (особи, місця події, предметів), інформації про складені адміністративні матеріали із зазначенням їх серії/номера.

10. Відпрацювання завдань фіксується за фіксується за допомогою портативного відеореєстратора, застосування якого здійснюється згідно із законодавством України, нормативно-правовими актами МВС та організаційно-розпорядчими документами Національної поліції.
11. У разі необхідності здійснення оперативного реагування правопорушення або події диспетчер ГУНП (оперативний черговий) уповноважений скасувати (зняти) виконання раніше наданого наряду поліції службового завдання.
12. Наряд поліції після отримання завдання диспетчера ГУНП (оперативного чергового) щодо здійснення оперативного реагування на правопорушення або подію зобов'язаний припинити виконання службового завдання та негайно здійснити всі необхідні заходи щодо безумовного виконання доручення диспетчера ГУНП (оперативного чергового).
13. Безпосередній контроль за виконанням запланованих заходів здійснюється щодня оперативним черговим відділу (сектору) моніторингу територіального (відокремленого) підрозділу, відділу (сектору) поліцейської діяльності, а загальний контроль покладається на заступника начальника територіального (відокремленого) підрозділу поліції з превентивної діяльності.
14. Самостійне створення ГРПП службових завдань не допускається. За необхідності створення невідкладного службового завдання ГРПП повідомляє про це диспетчеру ГУНП або оперативному черговому, який створює відповідне завдання в системі ІПНП та контролює якість його виконання.
15. Порядок формування, затвердження, призначення та виконання завдань превентивного характеру здійснюється за допомогою ІП «Службове завдання».

Робота з базами (банками) даних.

1. Поліцейські у своїй діяльності користуються системою ІПНП, базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади з дотриманням норм Закону України «Про захист персональних даних» та інших нормативно-правових актів у сфері захисту персональних даних.
2. В інформаційних ресурсах системи ІПНП обробляється інформація, яка належить до державних інформаційних ресурсів. Така інформація не підлягає поширенню та передачі іншим особам, крім випадків, передбачених законодавством.
3. Користувачі системи ІПНП: зобов'язані не розголошувати у будь-який спосіб інформацію, яка їм стала відома у зв'язку з виконанням посадових обов'язків, крім випадків, передбачених законом та дотримуватися законодавства у сфері захисту інформації; відповідають за достовірність інформації, що вводиться НИМИ до відповідних інформаційних ресурсів системи ІПНП.
4. Забороняється заходити в систему ІПНП не під своїм логіном та паролем, під час тимчасового обмеження повноважень (перебування у відпустці, на лікарняному тощо) та передавати ці дані будь-яким особам.
5. Поліцейські несуть персональну дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за вчинені ними діяння, що призвели до порушень прав і свобод людини, пов'язаних з обробкою інформації.

6. Досвід роботи муніципальної поліції.

Розглянемо питання досвіду діяльності муніципальної поліції на прикладі організації роботи правоохоронних органів у таких країнах, як Німеччина, Франція, Великобританія, країни Балтійського регіону та інших державах ЄС. Мова йде про визначення та використання в Україні

ефективних методів вирішення важливих питань щодо охорони публічного порядку, забезпечення безпеки населення у разі надзвичайних ситуацій та техногенних катастроф, протидії нелегальній міграції, охорони державного кордону, які використовуються у США, Японії та Європейських країнах. На прикладі Франції маємо можливість відзначити особливості побудови правоохоронної системи цієї країни. Охорону громадського порядку на регіональному рівні у Франції здійснюють підрозділи жандармерії, національної та муніципальної поліції. Французька жандармерія – сили поліції, які знаходяться в підпорядкуванні Міністерства оборони. Жандармерія виконує функції поліції в сільській місцевості та невеликих містах з населенням, як правило, не більше 20 тис. чоловік (що, відповідно, становить 50 % жителів і 90 % території Франції).

Роль Національної поліції Франції полягає в забезпеченні дотримання законності в широкому розумінні цього слова і запобігання злочинності. У зв'язку з цим національна поліція Франції здійснює охорону громадського порядку на вулицях та дорогах; під наглядом судових органів проводить слідчу й розшукову роботу; виконує функції судової поліції.

До компетенції муніципальної поліції Франції входять всі питання, які стосуються боротьби зі злочинністю та підтримання громадського порядку. Під час виконання покладених на неї повноважень муніципальна поліція перебуває під керівництвом влади місцевого самоврядування (мера міста). Саме на муніципальну поліцію покладається обов'язок щодо:

- забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, в тому числі під час проведення масових заходів;
- правильного застосування нормативних актів на відповідній території;
- контролю і регулювання, за необхідності, дорожнього руху;
- припинення порушень правил дорожнього руху;
- фіксації протиправних дій та повідомлення про злочини;
- припинення протиправних дій та передачі матеріалів і затриманих осіб до підрозділів національної поліції;

- надання допомоги населенню у разі виникнення аварій, катастроф, стихійних лих;
- здійснення контролю за дотриманням правил благоустрою на території міста, селища, правил паркування, правил тримання домашніх тварин, а також санітарних вимог щодо безпечного рівня шуму.

З урахуванням вищевикладеного є підстави стверджувати, що французька модель охорони громадського порядку на регіональному рівні має деякі особливості, які полягають у більшій орієнтації підрозділів національної жандармерії на вирішення регіональних проблем. Також слід відзначити вагомий роль сил муніципальної поліції, яка є підконтрольною та підзвітною владі місцевого самоврядування у питаннях охорони громадського порядку на території міст, селищ тощо.

Слід звернути увагу на специфіку діяльності підрозділів муніципальної поліції деяких країн балтійського регіону, де все більше охорону громадського порядку на регіональному рівні стали довіряти саме муніципальній поліції. Так, муніципальна поліція міста Таллінн бере участь у здійсненні охорони громадського порядку на території міста та контролює виконання положень місцевих нормативно-правових актів. Зокрема, до її завдань належать: охорона власності міста; перевірка проїзних квитків у міському громадському транспорті; здійснення провадження з порушень правил паркування автомобілів; здійснення контролю за утриманням домашніх кішок і собак; здійснення контролю за діяльністю таксі на муніципальній території; тимчасове регулювання руху транспорту в разі порушення руху на дорогах.

Муніципальна поліція (або поліція самоврядування) працює і в місті Рига. У 1995 році муніципальні поліцейські служби районів міста були об'єднані в єдину муніципальну поліцейську службу міста. Поліція Ризького самоврядування має складну і комплексну структуру, що складається з штаб-квартири, шести районних відділів і чотирьох спеціалізованих відділів по наданню послуг. Поліція Ризького самоврядування є підрозділом Ризької думи, проте її діяльність регулюється Законом «Про поліцію» Латвійської

Республіки та Положенням про Ризьку муніципальну поліцію від 1 червня 2003 р. № 75.

Основними напрямками діяльності муніципальної поліції міста Рига є:

- контроль за виконанням затверджених Ризькою думою обов'язкових правил, постанов і покарання за їх недотримання;
- обслуговування викликів у цілодобовому режимі;
- розгляд заяв, пропозицій та скарг фізичних і юридичних осіб;
- розподіл викликів, отриманих за телефоном «гарячої лінії», між державною та муніципальною поліцією для оперативного реагування на порушення громадського порядку;
- патрулювання в найбільш важливих публічних місцях Риги;
- забезпечення громадського порядку під час пікетів, мітингів, комерційних та спортивних заходів;
- доставка до медичних установ або до місця проживання осіб, які втратили здатність пересуватися самостійно під впливом алкоголю або наркотичних речовин;
- примусова доставка осіб за рішенням суду або прокуратури;
- доставка визнаних недієздатними осіб до психіатра, якщо зазначені особи представляють загрозу для власного здоров'я та життя оточуючих;
- забезпечення безпеки жителів міста в разі аварій, катастроф, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, обстеження небезпечних об'єктів, складання планів евакуації, розселення осіб, які постраждали від нещасних випадків, та надання їм першої соціальної допомоги тощо.

У структурі муніципальної поліції Риги діють департамент охорони громадського порядку (патрулювання); адміністративний департамент (профілактика, провадження в справах про адміністративні правопорушення); департамент контролю та безпеки (обробка екстрених викликів, контроль за системою відеоспостереження); секція цивільної оборони та спасіння на воді; секція профілактики правопорушень серед

неповнолітніх; секція туризму, яка відповідає за зв'язок із туристичними компаніями, допомогу іноземним туристам; управління дорожньої поліції.

Отже, можна дійти висновку, що в країнах Балтії муніципальна поліція виступає важливим елементом правоохоронної системи, на неї покладені широкі повноваження в галузі охорони громадського порядку на місцевому рівні, проте вона все ж таки доповнює функції державної поліції, а її працівники входять до основного штату поліцейських сил.

Зважаючи на вищевикладене, а також враховуючи, що Україна вже володіє подібним досвідом (підрозділи муніципальної міліції були створені і функціонували достатньо ефективно у Харкові, Луцьку, Тернополі), доцільною виглядає пропозиція щодо відродження в Україні підрозділів муніципальної (місцевої) поліції, яка має сприяти регіональним підрозділам поліції у вирішенні завдань щодо охорони публічного порядку та боротьби з правопорушеннями не тільки в умовах воєнного стану, а й у мирні часи. Такі підрозділи, за прикладом закордонних країн, можуть контролювати дотримання правил благоустрою, паркування, правил тримання домашніх тварин тощо. Зрозуміло, що контроль за такими підрозділами має здійснювати регіональне управління Національної поліції України, на яке повинно покладатися здійснення навчання працівників муніципальної (місцевої) поліції та підвищення їх кваліфікації, організація спільних правоохоронних заходів тощо.

Виходячи з вищевикладеного, можемо зазначити, що ефективне функціонування правоохоронної системи незалежної України вимагає від керівництва МВС впровадження позитивного досвіду роботи правоохоронних органів США, Європейських країн. І, як приклад такого досвіду, зокрема у сфері захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, охорони публічного порядку і безпеки, в умовах воєнного стану, на наш погляд, необхідно: розглянути питання, що до створення та відродження в Україні підрозділів муніципальної поліції, принаймні в обласних центрах, використовуючи досвід попередньої роботи таких підрозділів і досвід

теперішнього функціонування таких підрозділів в Німеччині, Франції, Великобританії, країнах Балтії, інших Європейських державах, розглянути питання щодо розширення їх повноважень і, в тому числі, передбачити їх участь в забезпеченні масових заходів.